

**OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH
W DZIAŁALNOŚCI
POLSKIEGO AUTOKEFALICZNEGO
KOŚCIOŁA PRAWOSŁAWNEGO**

*Zalecenia opracowane
przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych
i Sobór Biskupów Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego*

Warszawa, marzec 2011 r.

Zalecenia w sprawie ochrony danych osobowych

w działalności Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego

1. Ogólne informacje

1.1. Podstawa prawna

Prawo ochrony danych osobowych regulują: art. 47 i 51 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.) i Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. z 2004 r., Nr 100, poz. 1024).

1.2. Definicja danych osobowych

Przepisy ustawy o ochronie danych osobowych, zwanej dalej „ustawą”, definiują dane osobowe jako każdą informację dotyczącą osoby fizycznej, pozwalającą na określenie tożsamości tej osoby (art. 6 ust. 1 ustawy). Ustawa wyróżnia dwie kategorie danych osobowych:

- a) dane zwykłe, takie jak np. imię, nazwisko, adres zamieszkania, wykonywany zawód, numer telefonu, itp.;
- b) dane szczególnie chronione wymienione enumeratywnie w art. 27 ust. 1 ustawy:

- dane ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne;
- poglądy polityczne;
- przekonania religijne lub filozoficzne;
- przynależność wyznaniowa, partyjna lub związkowa;
- dane o stanie zdrowia;
- kodzie genetycznym;
- nałogach;
- życiu seksualnym;
- dane dotyczące skazań;
- orzeczenia o ukaraniu i dane dotyczące mandatów karnych;
- inne orzeczenia wydane w postępowaniu sądowym lub administracyjnym.

1.3. Zbiory danych

Zbiorem danych, w rozumieniu art. 7 pkt 1 ustawy, jest każdy posiadający strukturę zestaw danych o charakterze osobowym, dostępnych według określonych kryteriów, niezależnie od tego, czy zestaw ten jest rozproszony lub podzielony funkcjonalnie. Zbiory danych mogą być tworzone w systemie tradycyjnym (papierowym), albo w systemie informatycznym, (np.: w formie plików elektronicznych zawierających dane osobowe o wiernych w parafiach).

1.4. Przetwarzanie danych

Ustawa określa zasady postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych oraz prawa osób fizycznych, których dane osobowe są lub mogą być przetwarzane w zbiorach danych.

Przetwarzaniem danych są jakiegokolwiek czynności na danych osobowych, np: zbieranie, utrwalanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie, usuwanie, przechowywanie (archiwizowanie), operacje wykonywane w systemach informatycznych (e-mail, sms itp.).

Przetwarzanie danych zwykłych odbywa się na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy. Podstawą przetwarzania danych zwykłych może być m.in.:

- przepis prawa;
- zgoda osoby, której dane dotyczą;
- dobro publiczne, dla którego realizuje się określone prawem zadania;
- prawnie usprawiedliwiony cel realizowany przez administratorów danych/odbiorców danych, jeżeli przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą.

Przetwarzanie danych szczególnie chronionych, co do zasady jest zabronione (art. 27 ust. 1 ustawy), za wyjątkiem sytuacji określonych w art. 27 ust. 2 ustawy, np. gdy jest to niezbędne do wykonania statutowych zadań Kościoła prawosławnego, pod warunkiem, że przetwarzanie danych dotyczy wyłącznie członków tej instytucji albo osób utrzymujących z nią stałe kontakty w związku z jej działalnością i zapewnione są pełne gwarancje ochrony przetwarzanych danych (art. 27 ust. 2 pkt 4 ustawy). Przetwarzanie danych szczególnie chronionych osób nienależących do Kościoła prawosławnego jest dopuszczalne za pisemną zgodą tych osób (art. 27 ust. 2 pkt 1 ustawy).

1.5. Obowiązek rejestracji zbiorów danych

Zbiory danych osobowych przetwarzane przez Kościół prawosławny, o ile dotyczą członków tego Kościoła i są wykorzystywane wyłącznie na potrzeby tego Kościoła, np.: księga parafialna, nie podlegają obowiązkowi zgłoszenia zbioru danych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych (art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy).

W odniesieniu do tych zbiorów Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych nie przysługują uprawnienia kontroli zgodności przetwarzania danych z ustawą o ochronie danych osobowych. Jednakże, jeżeli przetwarzane są dane osobowe innych osób, niż określone w art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy, tj. osób niebędących członkami Kościoła prawosławnego, zbiory danych powinny być zgłoszone do rejestracji.

1.6. Kościelne osoby prawne

Kościelne osoby prawne, o których mowa w Ustawie z dnia 4 lipca 1991 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (np. Metropolia, diecezje, Prawosławny Ordynariat Wojska Polskiego, parafie, prawosławne seminaria duchowne, szkoły ikonografii/śpiewu cerkiewnego, Prawosławny Metropolitalny Ośrodek Miłosierdzia, diecezjalne ośrodki miłosierdzia, Bractwo Młodzieży Prawosławnej, bractwa cerkiewne, Stowarzyszenie: „Prawosławne Bractwo Św. Cyryla i Metodego”, Komisja Opieki nad Zabytkami Warszawskiej Metropolii Prawosławnej), jak również działające w ich ramach kościelne wydawnictwa, zakłady wytwórcze, usługowe i handlowe, zakłady charytatywno-opiekuńcze, szkoły i inne placówki oświatowo-wychowawcze, nieposiadające osobowości

prawnej, są zobligowane do dołożenia szczególnej staranności w procesie przetwarzania danych osobowych pozyskiwanych w ramach swojej działalności.

Do takich jednostek organizacyjnych Kościoła prawosławnego ustawa znajduje zastosowanie w pełni, w przypadku przetwarzania danych osób nienależących do Kościoła prawosławnego i nieutrzymujących z nim stałych kontaktów. Powinny być wówczas wykonane przez administratora danych osobowych wszelkie obowiązki wynikające z przepisów o ochronie danych osobowych.

2. Zabezpieczenie danych osobowych

2.1. Zasada ogólna

Kościół prawosławny zobowiązany jest do starannego działania w zabezpieczaniu zbieranych danych osobowych przed dostępem do nich osób nieuprawnionych, swobody w rozpowszechnianiu, bądź przekazywaniu zebranych danych innym instytucjom lub osobom. Kościół prawosławny może przetwarzać dane osobowe dla realizacji swojej działalności statutowej, jednakże przetwarzanie tych danych powinno się odbywać z poszanowaniem godności jednostki. Ustawa zawiera przepisy karne (art. 49-54) przewidujące za ich naruszenie karę grzywny, karę ograniczenia wolności albo karę pozbawienia wolności, w zależności od wagi przestępstwa.

2.2. Obowiązki administratora danych osobowych wynikające z ustawy o ochronie danych osobowych

Administratorem danych osobowych (ADO) jest podmiot decydujący o celach i środkach przetwarzania danych osobowych (art. 7 pkt 4 ustawy). W praktyce jest to Kościół prawosławny reprezentowany przez właściwe organy np.: biskupów, proboszczów lub instytucje współpracujące z Kościołem np.: fundacje, stowarzyszenia, wydawnictwa, itd.

Administrator danych osobowych ma obowiązek zabezpieczyć je poprzez zastosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, odpowiednią do zagrożeń oraz kategorii danych objętych ochroną, tak aby:

- nie były udostępniane osobom nieupoważnionym;
- nie były zabrane przez osobę nieuprawnioną;
- były zabezpieczone przed uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą.

2.3. Zabezpieczanie danych osobowych przetwarzanych w sposób tradycyjny i w systemach informatycznych

Zastosowanie środków technicznych i organizacyjnych odnosi się zarówno do danych przetwarzanych w sposób tradycyjny (manualny, papierowy), jak i do przetwarzania danych w systemach informatycznych (w postaci elektronicznej, np.: komputer).

W związku z powyższym istotne jest:

1. Zabezpieczenie obszaru (budynek, pomieszczenia lub części pomieszczeń), w którym przetwarzane są dane osobowe w formie papierowej lub w systemie informatycznym poprzez:
  - a) zastosowanie odpowiednich zamków, drzwi, systemów alarmowych, itp;
  - b) zapewnienie kluczy do pomieszczeń, szaf, biur, itp. oraz kontroli ich używania;

- c) zabezpieczenie przed dostępem osób trzecich na czas nieobecności w pomieszczeniach osób upoważnionych;
2. Zabezpieczenie dokumentów zawierających dane osobowe poprzez:
- a) zapewnienie dostępu do dokumentów wyłącznie osobom upoważnionym, zobligowanym do zachowania w tajemnicy pozyskanych informacji;
  - b) niszczenie dokumentów zbędnych w sposób uniemożliwiający odtworzenie danych znajdujących się w tych dokumentach (np. stosowanie niszczarek do papieru);
  - c) przechowywanie dokumentów w zamkniętych na klucz szafach po zakończeniu pracy;
3. Zasady zabezpieczenia systemów informatycznych służących do przetwarzania danych osobowych określa Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych. W rozporządzeniu zostały zdefiniowane poziomy bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych w systemie informatycznym z uwzględnieniem kategorii przetwarzanych danych oraz zagrożeń - poziom podstawowy, poziom podwyższony i poziom wysoki. Poziom co najmniej podstawowy znajduje zastosowanie, gdy w systemie informatycznym nie są przetwarzane dane szczególnie chronione, o których mowa w art. 27 ustawy oraz żadne z urządzeń systemu informatycznego, służącego do przetwarzania danych osobowych (np. komputer lub urządzenie wielofunkcyjne) nie jest połączone z siecią publiczną. Poziom podwyższony ma zastosowanie, gdy system informatyczny wciąż niepołączony z siecią publiczną zawiera jednak dane szczególnie chronione. Obowiązek wprowadzenia poziomu wysokiego powstaje natomiast w sytuacji, gdy system jest połączony z siecią publiczną, niezależnie od rodzaju danych osobowych w nim przetwarzanych

Zabezpieczenie systemów informatycznych realizowane jest poprzez:

- a) zapewnienie dostępu do komputerów wyłącznie osobom upoważnionym (np. ustawienie monitorów komputerowych w sposób uniemożliwiający osobom postronnym zapoznanie się z danymi, zachowanie w tajemnicy haseł dostępu do komputerów, stosowanie haseł składających się, w zależności od poziomów bezpieczeństwa, z 6 lub 8 znaków, zmian hasła nie rzadziej niż co 30 dni, zastosowanie wygaszacza ekranu w momencie niekorzystania z komputera);
- b) przechowywanie elektronicznych nośników informacji zawierających dane osobowe (pamięć USB, dyskietki, płyty CD, taśmy magnetyczne) w sposób zabezpieczający przed nieuprawnionym przejęciem, odczytem, skopiowaniem lub zniszczeniem;
- c) w sytuacji, gdy dane osobowe przetwarzane są na komputerze przenośnym (laptopie), niezbędne jest zachowanie szczególnej ostrożności podczas jego transportu, przechowywania i użytkowania w terenie oraz zastosowanie programu szyfrującego;
- d) systemy informatyczne, przy użyciu których przetwarzane są dane osobowe, zabezpiecza się przed utratą zasilania poprzez zastosowanie urządzeń UPS;
- e) systemy informatyczne, przy użyciu których przetwarzane są dane osobowe, zabezpiecza się przed utratą danych poprzez wykonywanie okresowych kopii zapasowych;
- f) systemy informatyczne, przy użyciu których przetwarzane są dane osobowe, zabezpiecza się przed zagrożeniami pochodzącymi z sieci publicznej za pomocą specjalistycznych mechanizmów teleinformatycznych, takich jak: programy antywirusowe, zaporę ogniową („firewall”) i system wykrywania

włamań.

Zagrożenia powyższe można wyeliminować w najprostszy sposób poprzez korzystanie z komputera niemającego połączenia z siecią publiczną.

Rodzaj zabezpieczeń powinien być dostosowany do rodzaju zagrożeń i kategorii przetwarzanych danych. Zachowanie należytej staranności w procesie zabezpieczenia danych może przejawiać się np. w wyeliminowaniu przypadków umieszczania dokumentów w miejscach ogólnie dostępnych lub w otwartych szafach.

2.4. Informacje dotyczące bezpiecznego korzystania z sieci publicznej

Dla zachowania bezpieczeństwa, przy użytkowaniu sieci publicznej należy przestrzegać kilku podstawowych zasad, a w szczególności:

1. nie należy otwierać e-maili i załączników do korespondencji elektronicznej nadesłanej przez nieznanego nadawcę;
2. nie zgrywać na dysk twardy komputera ani nie uruchamiać żadnych programów nielegalnych ani żadnych plików pobranych z niewiadomego źródła;
3. nie wchodzić na strony, na których prezentowane są informacje o charakterze przestępczym, hakerskim, ani innym zakazanym przez prawo (na większości stron tego typu jest zainstalowane szkodliwe oprogramowanie, infekujące w sposób automatyczny system operacyjny komputera);
4. nie należy w opcjach przeglądarki internetowej włączać opcji autouzupełniania formularzy i zapamiętywania haseł;
5. należy na bieżąco aktualizować system operacyjny komputera, system antywirusowy, jak również system firewall.

Nikt nie jest w sieci anonimowy, a korzystanie z każdej strony www jest utrwalane i może być wykorzystywane przez różne podmioty dla celów często niezgodnych z prawem.

2.5. Opracowanie instrukcji przetwarzania danych osobowych na użytek własny Kościoła prawosławnego

Zaleca się, aby administrator danych osobowych (np. biskup, proboszcz) opracował w formie pisemnej instrukcję zawierającą zasady i praktyczne wyjaśnienia dotyczące sposobu przetwarzania i ochrony danych osobowych w systemie tradycyjnym (papierowym) oraz informatycznym wewnątrz swojej jednostki organizacyjnej. Zapewni to zgodne z prawem przetwarzanie danych osobowych. Zalecane jest również wyznaczenie osoby (administratora bezpieczeństwa informacji - ABI), która będzie odpowiedzialna za nadzorowanie przestrzegania zasad ochrony opracowanych przez administratora danych osobowych (art. 36 ust. 3 ustawy). Dotyczy to przypadków, gdy dostęp do danych osobowych poza administratorem mają inne osoby.

Lista pytań dotyczących praktycznych zagadnień związanych z przetwarzaniem danych osobowych

1. Czy do działalności Kościoła prawosławnego mają zastosowanie przepisy ustawy o ochronie danych osobowych?

Ustawa o ochronie danych osobowych znajduje zastosowanie do przetwarzania danych na potrzeby Kościoła prawosławnego i instytucji działających w jego obrębie, przy czym w mniejszym zakresie znajduje zastosowanie do przetwarzania danych wyłącznie członków Kościoła prawosławnego (np. takie zbiory nie podlegają zgłoszeniu do rejestracji, ani kontroli Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych). Powyższe nie stoi w sprzeczności z odrębnymi regulacjami zawartymi w normach kanonicznych i Ustawie o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

2. Czy istnieje obowiązek zgłoszenia do rejestracji zbiorów danych osobowych powstałych w związku z działalnością kościelnych osób prawnych?

Jeżeli przetwarzanie danych następuje na potrzeby Kościoła prawosławnego i dotyczy osób należących do Kościoła prawosławnego, to na administratorze takiego zbioru danych nie spoczywa obowiązek zgłoszenia zbioru do rejestracji (nie zgłasza się np. zbiorów danych darczyńców pozostających członkami Kościoła prawosławnego, zbiorów danych księży, biskupów, zbiorów danych uczniów szkół prawosławnych, zbiorów danych członków Kościoła prawosławnego nieuczestniczących w życiu liturgicznym Kościoła, zbiorów danych osób ochrzczonych - zgodnie z art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych).

W przeciwnym wypadku zbiory kościelnych osób prawnych podlegają zgłoszeniu na zasadach ogólnych (art. 40 ustawy o ochronie danych osobowych).

Przykłady takich zbiorów:

- zbiory danych osobowych mieszkańców Domów Opieki Społecznej prowadzonych przez Prawosławny Metropolitalny Ośrodek Miłosierdzia i diecezjalne ośrodki miłosierdzia;
- zbiory danych osobowych darczyńców nienależących do Kościoła prawosławnego;
- zbiory danych osób, którym udzielane jest wsparcie lub pomoc.

3. Gdzie można uzyskać informację o zbiorach zgłoszonych do rejestracji przez Kościół prawosławny?

W celu realizacji postanowień art. 12 pkt 3 i 42 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych prowadzi ogólnokrajowy, jawny rejestr zbiorów danych osobowych oraz udziela informacji o zarejestrowanych zbiorach, między innymi za pośrednictwem strony internetowej WWW.giodo.gov.pl.

4. Jaka jest podstawowa przesłanka upoważniająca Kościół prawosławny do przetwarzania danych osobowych jego wiernych?

Przetwarzanie danych zwykłych, np. imię, nazwisko, adres zamieszkania, jest możliwe na podstawie jednej z przesłanek określonych w art. 23 ust. 1 ustawy -najczęściej stosuje się przepis prawa lub zgodę osoby, której dane dotyczą. Natomiast przetwarzanie danych osobowych szczególnie chronionych (tzw. wrażliwych), w tym ujawniających przekonania religijne, odbywa się w oparciu o art. 27 ust. 2 pkt 4 Ustawy o ochronie danych osobowych, gdy jest to niezbędne do wykonania statutowych zadań Kościoła, stowarzyszeń, fundacji lub innych niezarobkowych organizacji lub instytucji o celach religijnych pod warunkiem, że przetwarzanie danych dotyczy wyłącznie członków tych organizacji lub instytucji albo osób utrzymujących z nimi stałe kontakty w związku z ich działalnością i zapewnione są pełne gwarancje ochrony przetwarzanych danych osobowych. W związku z zarządzaniem i administrowaniem sprawami Kościoła prawosławnego przetwarzanie danych osobowych osób należących do Kościoła prawosławnego jest niezbędne do realizacji jego zadań.

5. Czy Kościół prawosławny ma prawo zbierać i gromadzić dane osób niewierzących zamieszkujących daną parafię?

Kościół prawosławny ma prawo zbierać i gromadzić dane o przynależności wyznaniowej osób nienależących do Kościoła prawosławnego wyłącznie za ich pisemną zgodą i po poinformowaniu o celu takiego przetwarzania (art. 27 ust. 2 pkt 1 ustawy). Zbieranie danych zwykłych powinno również odbywać się w oparciu o zgodę tych osób (art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy). Wprawdzie ustawa tego nie wymaga, jednakże dla celów dowodowych na przetwarzanie danych zwykłych wskazane jest pozyskiwanie zgody w formie pisemnej.

Klauzula zgody powinna zawierać oznaczenie na jaki cel i komu jest wyrażana. Obowiązek informacyjny zostanie natomiast prawidłowo wykonany, gdy administrator danych osobowych (np. kościelna osoba prawna) poinformuje osobę niewierzącą, której dane są pozyskiwane o celu zbierania danych, prawie dostępu do treści danych i ich poprawiania, dobrowolności albo obowiązku podania danych, ewentualnie podstawie prawnej takiego obowiązku (art. 24 ust. 1 ustawy).

6. Czy zamieszczanie w gablotach ogłoszeń parafialnych imiennej listy par zamierzających wstąpić w związek małżeński (tzw. zapowiedzi) jest naruszeniem zasad ochrony danych osobowych?

Normy kanoniczne nakładają na duszpasterzy obowiązek ustalenia ewentualnych przeszkód dla zawarcia małżeństwa, wszyscy wierni mają obowiązek wyjawić proboszczowi znane im przeszkody małżeńskie przed zawarciem małżeństwa. Realizacja powyższego obowiązku powinna jednak odbywać się z uwzględnieniem adekwatności przetwarzanych danych tak, aby zakres ujawnionych informacji pozostawał w zgodzie z zasadą proporcjonalności i poszanowaniem godności osoby, której dane dotyczą. Zakres informacji koniecznych do udostępnienia w powyższym celu nie powinien być zbyt szeroki tak, aby nie naruszyć prawnie zagwarantowanej każdemu prywatności, chyba że osoby, których dane dotyczą, wyrażą zgodę na udostępnienie informacji w szerszym zakresie.

7. Czy proboszcz może przekazać informacje o osobach zamierzających wstąpić w związek małżeński podmiotom trzecim świadczącym usługi komercyjne?

Proboszcz nie może udostępniać danych pozyskanych w celu udzielenia sakramentu, w innych celach, nieuprawnionym osobom trzecim. Zgodnie z art. 36 administrator danych osobowych jest zobowiązany zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabraniam przez osobę nieuprawnioną czy przetwarzaniem z naruszeniem ustawy.

8. Jakie są podstawy prawne wyłączenia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych ze sprawowania pełnego nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych w zbiorach prowadzonych przez Kościół prawosławny?

Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych nie przysługują uprawnienia w postaci wydawania decyzji administracyjnych, przeprowadzania czynności kontrolnych, wglądu do dokumentów oraz wstępu do pomieszczeń, w których przetwarzane są przez Kościół prawosławny dane osobowe w odniesieniu do zbiorów dotyczących osób należących do Kościoła prawosławnego i przetwarzanych na jego potrzeby. Natomiast Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych może występować w takich sprawach o wyjaśnienia, sygnalizować nieprawidłowości, ewentualnie zawiadamiać uprawnione organy o popełnieniu przestępstwa (art. 43 ust. 2 ustawy).

9. Czy osobie, która zamierza wystąpić z Kościoła prawosławnego przysługuje prawo żądania usunięcia danych osobowych z ksiąg parafialnych?

Prawo żądania usunięcia danych osobowych nie przysługuje, gdyż zasady archiwizowania informacji zawartych w księgach parafialnych wynikają z innych niż ustawa o ochronie danych osobowych regulacji, a mianowicie z norm kanonicznych, które wskazują na konieczność stałego przechowywania informacji związanych z działalnością Kościoła prawosławnego i ich odpowiedniego zabezpieczenia. Fakt wystąpienia z Kościoła prawosławnego jest odnotowywany w księdze chrztów. W zakresie nieuregulowanym wyżej wskazanymi przepisami zastosowanie znajdą zasady wynikające z ustawy o ochronie danych osobowych — np. prawo do aktualizacji danych i ich poprawiania (art. 35 ust. 1 ustawy).

10. Jakie dane osobowe znajdują się w księgach parafialnych i innych dokumentach gromadzonych przez Kościół prawosławny?

W księgach parafialnych powinny znajdować się informacje, które są niezbędne dla realizacji działalności statutowej Kościoła prawosławnego. Obejmują one zarówno dane zwykłe, jak i szczególnie chronione. Pozyskiwanie i gromadzenie tych danych odbywa się przede wszystkim na podstawie norm kanonicznych jako odrębnych regulacji, a w zakresie nieuregulowanym w trybie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych (art. 23 ust. 1-5 w przypadku danych zwykłych oraz art. 27 ust. 2 pkt 1-10 w przypadku danych szczególnie chronionych).

11. Kto sprawuje pieczę nad danymi osobowymi zgromadzonymi w księgach parafialnych?

Proboszcz zobowiązany jest zapewnić, aby księgi parafialne były właściwie spisywane i przechowywane.

12. Czy Kościół prawosławny może wykorzystywać dane osobowe swoich członków bez uprzednio wyrażonej przez nich zgody?

Zgoda nie jest jedyną przesłanką uprawniającą do przetwarzania danych osobowych. Nie jest konieczna, jeśli zachodzi inna przesłanka ustawowa, np. gdy jest to niezbędne do wykonania statutowych zadań kościołów i innych związków wyznaniowych, pod warunkiem, że przetwarzanie danych dotyczy wyłącznie członków tych organizacji lub instytucji albo osób utrzymujących z nimi stałe kontakty w związku z ich działalnością i zapewnione są gwarancje ochrony przetwarzanych danych.

13. Czy można mieć wgląd do informacji o zmarłych parafianach zawartych w dokumentacji parafialnej?

Ustawa o ochronie danych osobowych ma zastosowanie wyłącznie do osób żyjących, co oznacza, że kwestia legalności udostępniania informacji o osobach zmarłych nie może być oceniana na podstawie jej przepisów. Brak zastosowania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych nie zwalnia podmiotów przetwarzających dane takich osób z obowiązku poszanowania godności osoby zmarłej i jej rodziny.

14. Czy parafianin ma prawo żądać uzupełnienia danych niekompletnych lub sprostowania danych nieaktualnych zawartych w dokumentacji parafialnej?

W przypadku gdy w dokumentach przechowywane są informacje dotyczące, np. nieaktualnego adresu zamieszkania, nazwiska lub numeru telefonu to administrator danych osobowych, np. proboszcz, ma obowiązek ich sprostowania (art 35 ust. 1 ustawy), jak również obowiązek uzupełnienia danych niekompletnych.

15. Czy zatrudniony przez dyrektora szkoły katecheta ma prawo udostępniać proboszczowi informacje o uczęszczaniu ucznia na lekcje religii oraz o wynikach nauki?

W zakresie osób przynależących do Kościoła prawosławnego zarówno dyrektor oraz właściwe władze zwierzchnie Kościoła prawosławnego mają prawo sprawować pieczę nad nauczaniem religii i między innymi wizytować lekcje religii (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach). W przypadku osób, które taką przynależnością się nie wykazują, udostępnianie ich danych osobowych przez katechetę powinno się odbywać wyłącznie za ich zgodą lub zgodą ich opiekunów prawnych.

16. Czy szkoły, przedszkola, szpitale, domy pomocy społecznej, świetlice i inne podmioty prowadzone przez kościelne osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogą udostępniać dane osobowe? Jeżeli tak, to komu i na jakich zasadach?

Zakres praw i obowiązków instytucji kościelnych prowadzących działalność w wyżej wskazanej formie regulują przepisy odrębnych ustaw (np. ustawa o systemie oświaty, ustawa o pomocy społecznej, ustawa o fundacjach, ustawa o stowarzyszeniach). Ustawa o ochronie danych osobowych znajduje zastosowanie w zakresie przez nie nieuregulowanym. Istotne jest, aby dane osobowe były udostępniane w ściśle określonym celu i zakresie oraz wyłączenie takim podmiotom, które wskażą podstawę prawną (np. sądom, prokuraturze, policji, innym organom prowadzącym postępowania na podstawie odrębnych procedur).

Dr Wojciech Rafał Wiewiórowski
Generalny Inspektor Ochrony
Danych Osobowych

Za św. Sobór Biskupów
Polskiego Autokefalicznego
Kościoła Prawosławnego
Prawosławny Metropolita
Warszawski i całej Polski

Warszawa, 22 marca 2011 r.